

kv. Idogheten

Göteborg 216| kv. Idogheten, Inom Vallgraven 24:3 | Historisk tid
Arkeologisk förundersökning | Göteborgs stad

Mats Sandin och Johan Thörnqvist

ARKEOLOGISK RAPPORT FRÅN
GÖTEBORGS STADSMUSEUM
ISSN 1651-7636
© Göteborgs stadsmuseum 2018
Norra Hamngatan 12
411 14 GÖTEBORG
www.goteborgsstadsmuseum.se

REDAKTION
Else-Britt Filipsson
Tara Gullbrand
Karolina Kegel
Ulf Ragnesten
Tom Wennberg

OMSLAGETS GRAFISKA FORM
Mimmi Andersson

Omslag: Översiktsbild, kv. Idogheten, västlig riktning. Foto: Göteborgs stadsmuseum
TOPOGRAFISKA OCH EKONOMISKA KARTAN
© Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-3211

KARTOR FRÅN STADSBYGGNADSKONTORETS DATABAS
© Göteborgs Stadsbyggnadskontor

INNEHÅLL

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	5
INLEDNING	9
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	10
TIDIGARE FYND OCH UNDERSÖKNINGAR	10
UNDERSÖKNINGSMETOD	10
NATURVETENSKAPLIGA BESTÄMNINGAR	10
GRÄVNINGSIAKTTAGELSER	11
FYNDBESKRIVNING	13
DATERING OCH TOLKNING	13
ANTIKNARISK BEDÖMNING	14

kv. Idogheten, Inom Vallgraven 24:3 RAÄ, Göteborg 216:1 Arkeologisk förundersökning

Med anledning av planerad nybyggnation utförde personal från Göteborgs stadsmuseum en arkeologisk förundersökning inom fornlämningen Göteborg 216:1, Göteborgs stad, på fastigheten kv. Idogheten, Inom Vallgraven 24:3 vid Kungssportsplatsen i Göteborg. Den arkeologiska förundersökningen skedde under fyra dagar i slutet av februari 2005 på uppdrag av länsstyrelsen i Västra Götalands län. Syftet var att klargöra huruvida området har varit bebyggt under 1600 – 1700-talen och i så fall vilken typ av bebyggelse som har funnits inom de aktuella tomterna. Vid förundersökningen påträffades inga rester av 1600 – 1700-talsbebyggelse eller äldre fyndmaterial inom undersökningsområdet.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens diariernr:	431-42059-2002
GSM diariernr:	1783/04 5331, 1766/02
Fornlämningsbeteckning:	Göteborg 216:1
Fastighet:	kv. Idogheten, Inom Vallgraven 24:3
Landskap:	Västergötland
Socken:	Göteborgs stad
Koordinater:	N: 6 398 330/E:148 120 (SWEREF 99 12 00)
Uppdragsgivare:	Bygg Göta Göteborg AB
Grävningssorsak:	Ny bebyggelse
Grävningstinstitution:	Göteborgs stadsmuseum
Datum för undersökning i fält:	2005-02-23--2005-02-28
Undersökt yta:	72 m ²
Antal arkeologtimmar i fält:	48
Platsledare:	Mats Sandin
Övriga deltagare i fält:	-
Inventariernr GSM:	GSMA 050002

Figur 1. Undersökningsområdets läge i centrala Göteborg. Blå kartan. Skala 1:100 000.

Figur 2. Ortofoto från 2002 över kv. Idogheten och närliggande fastigheter, undersökningsområdet och sökschakt markerat. Skala 1:1000.

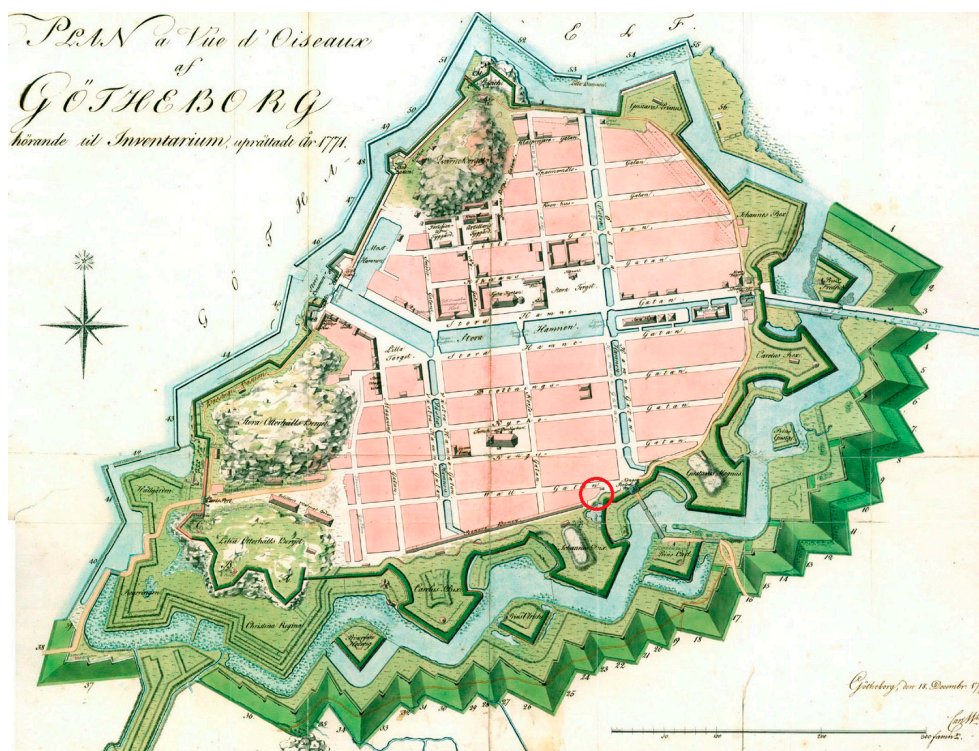

Figur 3. Översiktskarta över kv. Idogheten och närliggande fastigheter. Undersökningsområdet och sökschakt markerade. Skala 1:500.

INLEDNING

Med anledning av planerad nybyggnation utförde personal från Göteborgs stadsmuseum en arkeologisk förundersökning inom fornlämningen Göteborg 216:1, Göteborgs stad, på fastigheten kv. Idogheten, Inom Vallgraven 24:3 vid Kungssportsplatsen i Göteborg. Den arkeologiska förundersökningen skedde under fyra dagar i slutet av februari 2005 på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Rapporten är sammanställd i april 2018 av Johan Thörnqvist utifrån platsledarens dokumentation och manus.

Förundersökningen syftade till att klargöra i vilken utsträckning området har varit bebyggt under 1600- och 1700-talen och vilken typ av bebyggelse det har funnits på de aktuella tomterna. Av tillgängligt kartmaterial framgår inte i vilken omfattning det under 1600- och 1700-talen funnits bostadsbebyggelse på området. Området gränsade i söder till bastionen Johannes Dux' högra flank. Närheten till befästningsområdet gör det troligt att det varit begränsad bostadsbebyggelse här. På en karta från 1771 syns en repslagarbana utmed nuvarande Larmgatan och en mindre byggnad, troligen av sten, i hörnet vid Vallgatan.

Figur 4. Karta över Göteborg från 1771 mer undersökningsområdet markerat. C. W. Carlberg, *Plan a Vue d'Oiseaux af Götheborg hörande til Inventarium*. Sveriges stads- och befästningsplaner, Göteborg 435b. Krigsarkivet, Stockholm.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Göteborg 216:1 består av stadslager och befästningslämningar från fästningsstaden Göteborg grundad 1621. Aktuellt område berör området direkt nordöst om platsen för bastionen Johannes Dux.

TIDIGARE FYND OCH UNDERSÖKNINGAR

Inga arkeologiska undersökningar har tidigare utförts inom exploateringsområdet.

UNDERSÖKNINGSMETOD

Förundersökningen genomfördes med hjälp av grävmaskin och okulär besiktning av de framgrävda schaktsidorna. Samtliga sökschakt mättes in med GPS och fotodokumenterades. Vidare undersöktes de uppschaktade jordmassorna för hand.

NATURVETENSKAPLIGA BESTÄMNINGAR

Inga naturvetenskapliga analyser utfördes.

Figur 5. Översiktsbild över undersökningsområdet, nordöstlig riktning. Foto: Göteborgs stadsmuseum.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Sammanlagt sex schakt grävdes inom området. I alla schakt påträffades rester av rustbäddar från ett hus som var beläget inom området vid tiden 1865 enligt äldre kartmaterial. Här har tidigare även legat ett mindre hus från 1809. Rustbädden bestod av ett regelverk av timmer beläget på nerslagna stående pålar, ca 7 m långa. Rustbädden låg ovanpå påförd lera som i sin tur var belägen på naturliga lera.

Den iakttagna lagerföljden bestod av:

0 – 1,2 m, fyllnadsmassor med recent material såsom tegelskrot, blåbetong, armeringsjärn m.m.

1,2 – 1,6 m, rustbädd.

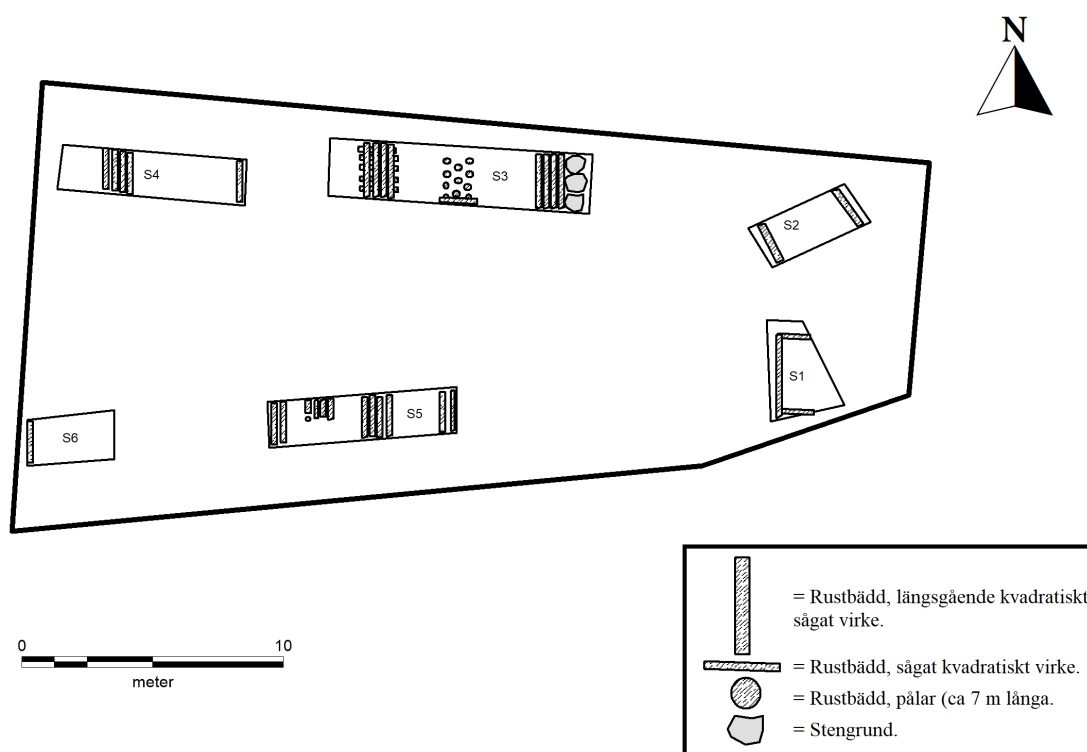
1,6 – 2,5 m, påförd omrörd lera, blågrå med växtdelar.

2,5 – 3,2 m, blågrå lera med mindre växtdelar (mollusker).

3,2 m, mörkt blågrå lera med växtdelar.

Lerlagrets övre nivå sjönk åt nordväst (inåt staden) med 0,7 m från schakt 1 till schakt 4. Detta kan förklaras med närheten till bastionen Johannes Dux's inre vall.

Detta lerlager kan vara rester av de inre delarna av befästningsverket som revs i början av 1800-talet. Inga spår av äldre bebyggelse eller fynd påträffades.

Figur 6. Undersökningsiakttagelser inom undersökningsområdet. I sökschakten påträffades murar belägna på rustbäddar. Rustbäddarna har skrafferats. Skala 1:200.

Figur 7. Vertikalt placerade rustbäddstimmer under fyllnadsmassor. Riktning mot syd. Foto: Göteborgs stadsmuseum.

Figur 8. Del av rustbädd bestående av neddrivna timmerpålar. Riktning mot väst. Foto: Göteborgs stadsmuseum.

FYNDBESKRIVNING

Inga arkeologiska fynd påträffades.

DATERING OCH TOLKNING

Inom undersökningsområdet påträffades inga rester av 1600 – 1700-talsbebyggelse. Ej heller påträffades något äldre fyndmaterial.

Figur 9. Översikt över schakt 6, sydvästlig riktning. Foto: Göteborgs stadsmuseum.

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Den antikvariska bedömningen är att det inte erfordras några ytterligare arkeologiska undersökningar inom det aktuella området. Göteborgs stadsmuseum ser inga hinder för att området tas i anspråk för nybyggnation.

